

Bioróżnorodność

to słowo ostatnio bardzo popularne i często używane zarówno przez polityków, dziennikarzy, jak i naukowców. Mówi się, że bioróżnorodność trzeba chronić, że jest cenna. Jednak po głębszym zastanowieniu okazuje się, że jest to termin bardzo niejasny i trudny do zdefiniowania. Skąd się zatem wziął i co oznacza?

Z okazji zbliżającego się Dnia Ziemi zespół nauczycieli przedmiotów przyrodniczych poprosił o udzielenie odpowiedzi na to pytanie **dra hab. Andrzeja Przystalskiego prof. UMK.**

Wykład odbył się **5 kwietnia** i rozpoczął się od zdefiniowania słowa różnorodność biologiczna (bioróżnorodność), które oznacza zróżnicowanie życia na wszelkich poziomach jego organizacji.

Zgodnie z Konwencją o różnorodności biologicznej, podpisaną w 1992 r. w czasie konferencji Narodów Zjednoczonych „Szczyt Ziemi” w Rio de Janeiro, różnorodność biologiczna to zróżnicowanie wszystkich żywych organizmów występujących na Ziemi w ekosystemach lądowych, morskich i słodkowodnych oraz w zespołach ekologicznych, których są częścią.

Różnorodność biologiczna występuje zatem na trzech poziomach organizacji przyrody: ekosystemowym, gatunkowym i genetycznym. Poziomy te są wzajemnie uzależnione i oddziałują na siebie. Centralną pozycję zajmuje poziom gatunkowy, ściśle powiązany z pozostałymi: niższym – genetycznym i wyższym – ekosystemowym. Wyniki ostatnich badań wskazują na wyraźny wpływ struktury krajobrazu i poziomu ekosystemowego na zjawiska zachodzące na poziomie genetycznym.

W efekcie oddziaływań człowieka na przyrodę z obszaru Polski ustąpiło lub wyginęło wiele gatunków zwierząt. Do szczególnie zagrożonych należą gatunki występujące w niewielkich, izolowanych populacjach, w tym także gatunki endemiczne i reliktowe (np. świstak).

Stan różnorodności biologicznej Polski determinują zarówno warunki fizyczno-geograficzne jak i nasilenie oddziaływania człowieka, w tym też działania ochronne. Jeżeli różnorodność biologiczną oceniać stopniem zachowania naturalnie występujących gatunków oraz zbiorowisk, a także ras i form roślin i zwierząt użytkowych, to można przyjąć, że Polska należy do krajów o dużym bogactwie przyrodniczym. Sytuacja pod tym względem jest jednak silnie zróżnicowana regionalnie.

Zachowanie różnorodności biologicznej pozwala na „utrzymanie możliwości przy życiu”, tzn. chroniąc gatunki czy ekosystemy, dajemy sobie szansę na ich późniejsze wykorzystanie. Chroniąc różnorodność genetyczną mamy gwarancję, że zachowujemy zdolność do przystosowania się do zmieniających się warunków. Poza ochroną różnorodności biologicznej ze względów czysto materialnych, powinniśmy wziąć pod uwagę także wartości duchowe, estetyczne czy symboliczne.

Zasoby różnorodności biologicznej powstawały w ciągu wielu milionów lat. Jeżeli pozwolimy im zginąć, żadne metody biotechnologiczne ich nie odtworzą i nie przywrócą do życia.

